

ПОЛОЖЕННЯ ПРО АКАДЕМІЧНУ ДОБРОЧЕСНІСТЬ ШЕПЕТІВСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ №1

1. Загальні положення

1.1. Це Положення визначає систему та механізми забезпечення академічної доброчесності у Шепетівській гімназії №1 (далі — заклад освіти), основні принципи академічної доброчесності, правила її дотримання учасниками освітнього процесу, види порушень, заходи реагування, види академічної відповідальності та порядок розгляду повідомлень про можливі порушення академічної доброчесності.

1.2. Система та механізми забезпечення академічної доброчесності в закладі освіти визначаються відповідно до Закону України «Про освіту», Закону України від 18 грудня 2025 року № 4742-IX «Про академічну доброчесність».

1.3. Закон України № 4742-IX «Про академічну доброчесність» введено в дію 31 липня 2026 року. Його положення визначають цінності, принципи та правила академічної доброчесності, види її порушень, заходи реагування, види санкцій, а також порядок розгляду повідомлень про можливі порушення академічної доброчесності.

1.4. Академічна доброчесність є невід'ємною складовою внутрішньої системи забезпечення якості освіти закладу та спрямована на формування культури чесності, відповідальності, довіри, поваги до авторства та достовірності результатів освітньої діяльності.

1.5. Дія цього Положення поширюється на всіх учасників освітнього процесу закладу освіти.

2. Основні принципи академічної доброчесності

2.1. Академічна доброчесність є сукупністю цінностей, принципів і заснованих на них правил, якими мають керуватися всі учасники освітнього процесу під час здійснення освітньої діяльності.

2.2. У закладі освіти забезпечуються такі основні принципи академічної доброчесності:

- відкритість та зрозумілість правил академічної доброчесності;
- повага до авторства та результатів інтелектуальної діяльності інших осіб;
- достовірність інформації та результатів навчальної діяльності;
- об'єктивність і неупередженість оцінювання;
- рівність учасників освітнього процесу;
- нетерпимість до проявів академічної недоброчесності;
- відповідальність кожного учасника освітнього процесу за результати власної академічної діяльності;
- запобігання та врегулювання конфлікту інтересів;
- пріоритетність навчання, виховання, стимулювання та заохочення здобувачів освіти до дотримання академічної доброчесності;
- дотримання принципу презумпції академічної доброчесності до моменту встановлення факту її порушення у визначеному законодавством порядку.

3. Дотримання академічної доброчесності педагогічними працівниками

3.1. Педагогічні працівники закладу освіти зобов'язані:

- ставитися з повагою до здобувачів освіти та інших учасників освітнього процесу;
- ґрунтувати свою педагогічну діяльність на надійних і достовірних даних, що відповідають сучасному стану знань;
- перевіряти надійність і достовірність інформації, яка надається здобувачам освіти;

- дотримуватися вимог законодавства у сфері академічної доброчесності та авторського права;
- у разі використання у власних академічних, навчально-методичних та інших роботах результатів інтелектуальної діяльності інших осіб зазначати відповідне джерело та/або автора;
- забезпечувати достовірність інформації про власну педагогічну діяльність, результати навчання та результати досліджень;
- чітко визначати очікувані результати навчання, вимоги до виконання навчальних завдань та прозорі критерії оцінювання;
- об'єктивно, неупереджено та доброчесно оцінювати результати навчання здобувачів освіти;
- не допускати упередженого або дискримінаційного ставлення до здобувачів освіти;
- не оцінювати особу, її поведінку, зовнішній вигляд, одяг та інші ознаки, якщо вони не є об'єктом оцінювання відповідно до заздалегідь визначених вимог;
- власним прикладом формувати та утверджувати культуру академічної доброчесності;
- навчати здобувачів освіти принципам і правилам академічної доброчесності;
- стимулювати та заохочувати здобувачів освіти до доброчесного виконання навчальних завдань;
- створювати завдання, які сприяють творчому та самостійному виконанню;
- своєчасно, неупереджено та об'єктивно реагувати на виявлені прояви порушення академічної доброчесності;
- застосовувати визначені законодавством та внутрішніми документами закладу освіти заходи реагування на порушення академічної доброчесності.

3.2. Педагогічним працівникам забороняється надавати здобувачам освіти завідомо неправдиву або викривлену інформацію, сфабриковані чи сфальсифіковані дані, крім випадків, коли це зумовлено навчальними або методичними цілями, зокрема формуванням критичного мислення та вміння аналізувати інформацію.

4. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти

4.1. Здобувачі освіти у своїй навчальній діяльності зобов'язані:

- виконувати навчальні завдання самостійно, крім випадків, коли завдання передбачає спільну роботу або правилами його виконання дозволено допомогу інших осіб, використання допоміжних матеріалів чи засобів;
- дотримуватися встановлених правил виконання навчальних, контрольних, конкурсних та інших завдань;
- у разі використання текстів, зображень, ідей, розробок, тверджень, відомостей, думок та інших результатів інтелектуальної діяльності інших осіб зазначати відповідне джерело інформації та/або автора;
- подавати достовірну інформацію про результати власної навчальної діяльності;
- не подавати сфабриковані або сфальсифіковані дані;
- дотримуватися вимог щодо авторства та не привласнювати результати інтелектуальної діяльності інших осіб;
- зазначати всіх авторів роботи, проєкту та інших осіб, які брали участь у його підготовці, відповідно до характеру їхнього внеску;
- дотримуватися встановлених закладом освіти правил використання цифрових технологій та засобів штучного інтелекту.

4.2. У разі використання в усній чи письмовій відповідях, проєктах, творчих роботах, лабораторних, наукових, практичних роботах об'єкта, згенерованого штучним інтелектом, здобувач освіти повинен повідомити про це відповідно до вимог, установлених

законодавством та внутрішніми документами закладу освіти, із зазначенням методики генерування та/або відповідної комп'ютерної програми чи її опису.

5. Обов'язки закладу освіти щодо забезпечення академічної доброчесності

5.1. Заклад освіти забезпечує функціонування системи академічної доброчесності, яка включає:

- внутрішню політику щодо формування, забезпечення та популяризації академічної доброчесності;
- вимоги до створення, виконання, оприлюднення та оцінювання навчальних робіт з урахуванням вимог академічної доброчесності;
- заходи з формування та утвердження культури академічної доброчесності, реалізацію проєкту «Чесно. Відповідально. Успішно»;
- визначення уповноваженого органу та уповноваженої особи з питань академічної доброчесності;
- визначення їхніх повноважень і відповідальності;
- процедуру виявлення та розгляду повідомлень про можливі порушення академічної доброчесності;
- гарантії дотримання прав учасників освітнього процесу під час розгляду таких повідомлень;
- порядок прийняття рішень про застосування заходів реагування;
- порядок оскарження прийнятих рішень.

5.2. Політики, заходи та процедури забезпечення академічної доброчесності закладу освіти повинні:

- підвищувати обізнаність учасників освітнього процесу щодо цінностей, принципів і правил академічної доброчесності;
- сприяти дотриманню академічної доброчесності;
- мінімізувати можливості для вчинення порушень;
- передбачати механізми запобігання та врегулювання конфліктів інтересів;
- забезпечувати належне реагування на встановлені факти порушень.

5.3. Заклад освіти проводить навчання учасників освітнього процесу з питань академічної доброчесності, зокрема щодо академічного письма, цитування, використання джерел інформації, доброчесного використання цифрових технологій та штучного інтелекту.

6. Види порушень академічної доброчесності

6.1. Відповідно до Закону України «Про академічну доброчесність» видами порушень академічної доброчесності є:

- відчуження авторства;
- академічний плагіат;
- приписування авторства;
- самоплагіат;
- фабрикація;
- фальсифікація;
- недоброчесне використання результатів, згенерованих штучним інтелектом;
- недоброчесне оцінювання;
- несамостійне виконання завдання;
- недозволена допомога;
- академічний саботаж;
- схиляння до порушення академічної доброчесності;
- інституційні порушення академічної доброчесності.

6.2. Законом можуть визначатися й інші види порушень академічної доброчесності.

6.3. Порухення академічної доброчесності може характеризуватися, зокрема, обманом, несправедливістю, бездіяльністю або невиконанням установлених обов'язків, а також привласненням результатів інтелектуальної діяльності іншої особи.

7. Окремі види порушень академічної доброчесності

7.1. Академічний плагіат — оприлюднення частково або повністю результатів інтелектуальної діяльності іншої особи як власних та/або відтворення оприлюднених текстів чи інших академічних творів без належного зазначення авторства.

7.2. Самоплагіат — оприлюднення власних раніше опублікованих наукових результатів без зазначення інформації про попереднє оприлюднення у випадках, визначених Законом.

7.3. Фабрикація — вигадкування даних чи фактів, що використовуються в академічній діяльності.

7.4. Фальсифікація — свідомо зміна чи модифікація наявних даних, що призводить до створення завідомо неправдивої інформації щодо результатів академічної діяльності.

7.5. Несамостійне виконання завдання — виконання навчального або конкурсного завдання із залученням не дозволених для використання джерел інформації, технічних засобів та/або недозволеної допомоги інших осіб. Несамостійно виконане завдання вважається невиконаним та не підлягає оцінюванню.

7.6. Недозволена допомога — надання допомоги, не передбаченої умовами навчального або конкурсного завдання, яка призвела або могла призвести до викривлення оцінки результатів академічної діяльності.

7.7. Недоброчесне оцінювання — порушення вимог об'єктивності та неупередженості під час оцінювання результатів академічної діяльності.

7.8. Недоброчесне використання результатів, згенерованих штучним інтелектом, — використання таких результатів із порушенням установлених законодавством та/або внутрішніми документами закладу освіти вимог щодо їх зазначення, використання та авторства.

7.9. Академічний саботаж — дія або бездіяльність, що перешкоджає реалізації прав, свобод і законних інтересів іншої особи в її академічній діяльності.

7.10. Схиляння до порушення академічної доброчесності — прохання, вмовляння, доручення, погроза, примушування, тиск чи інша форма спонукання особи до вчинення порушення академічної доброчесності.

7.11. Академічне письмо — спеціальний стиль створення наукових і навчальних текстів, метою якого є чітке, логічне та доброчесне передавання результатів дослідження. Академічне письмо базується на правилах, що забезпечують достовірність, авторство та запобігають плагіату.

8. Заходи реагування на порушення академічної доброчесності

8.1. Заходами реагування на порушення академічної доброчесності є:

- виховні заходи;
- притягнення до академічної та/або дисциплінарної відповідальності;
- реагування на порушення академічної доброчесності під час конкурсів;
- інституційні заходи реагування.

8.2. Заходи реагування застосовуються уповноваженим органом або уповноваженою особою відповідно до законодавства та внутрішніх документів закладу освіти.

8.3. Встановлення факту порушення академічної доброчесності є виключним повноваженням уповноваженого органу або уповноваженої особи.

8.4. До моменту встановлення факту порушення особа користується презумпцією академічної доброчесності.

9. Академічна відповідальність педагогічних працівників

9.1. За порушення академічної доброчесності до педагогічних працівників можуть застосовуватися санкції, передбачені Законом України «Про академічну доброчесність», спеціальними законами та внутрішніми актами закладу освіти.

9.2. Зокрема, до педагогічних працівників Шепетівської гімназії №1 можуть застосовуватися:

- відсторонення від проведення процедур та заходів забезпечення якості освіти, олімпіад, турнірів, конкурсів, змагань та інших заходів змагального характеру строком на один рік;
- недопущення строком від одного до трьох років до позачергової атестації, що має на меті підвищення кваліфікаційної категорії або присвоєння педагогічного звання;
- позбавлення будь-яких видів заохочень протягом одного року;
- інші санкції та заходи відповідальності, передбачені Законом України «Про академічну доброчесність», законодавством про працю та внутрішніми актами закладу освіти.

9.3. За окремі порушення цього Положення можуть передбачатися догана або звільнення відповідно до законодавства.

9.4. Педагогічний працівник, якого притягнуто до академічної відповідальності, протягом одного року з дня набрання чинності відповідним рішенням не може подавати документи на присвоєння педагогічного звання.

10. Академічна відповідальність здобувачів освіти

10.1. До здобувачів освіти можуть застосовуватися такі виховні заходи реагування:

- відвідування тематичних занять, уроків, курсів або тренінгів з академічної доброчесності та/або академічного письма;
- усне попередження про необхідність дотримання академічної доброчесності та можливе притягнення до академічної відповідальності;
- письмове попередження про необхідність дотримання академічної доброчесності та можливе притягнення до академічної відповідальності;
- повторне виконання завдання.

10.2. До здобувачів освіти також можуть застосовуватися санкції в межах академічної відповідальності, визначені законом та внутрішніми актами закладу освіти, зокрема:

- не зарахування оцінки;
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- повторне проходження оцінювання самостійно, без сторонньої допомоги, включаючи підсумкове оцінювання або атестацію.

10.3. Для здобувачів освіти відповідного рівня освіти та з урахуванням віку, виду порушення, його змісту та тяжкості заклад освіти визначає конкретні санкції у цьому Положенні.

10.4. До академічної відповідальності може бути притягнута особа, яка на момент вчинення порушення досягла 14-річного віку.

11. Особливості реагування на порушення академічної доброчесності здобувачами освіти віком від 14 років

11.1. Розгляд питання про притягнення до академічної відповідальності здобувача освіти віком від 14 до 18 років здійснюється із запрошенням його батьків або інших законних представників, якщо проти цього не заперечує сам здобувач освіти.

11.2. Якщо здобувач освіти визнає факт вчинення порушення академічної доброчесності, санкція визначається уповноваженим органом або уповноваженою особою відповідно до законодавства та цього Положення.

11.3. Якщо здобувач освіти не визнає факту порушення або не погоджується із визначеною санкцією, питання розглядається за встановленою процедурою розгляду повідомлень про порушення академічної доброчесності.

12. Порядок розгляду повідомлень про порушення академічної доброчесності

12.1. Особа, яка має докази, що свідчать про можливе порушення академічної доброчесності, має право подати письмове або електронне повідомлення уповноваженому органу, уповноваженій особі або керівнику закладу освіти.

12.2. Повідомлення підлягає розгляду, якщо наведена в ньому інформація містить фактичні дані, що вказують на можливий факт порушення академічної доброчесності та можуть бути перевірені.

12.3. Під час розгляду повідомлення забезпечуються:

- повідомлення особи, щодо якої надійшло повідомлення, про початок його розгляду;
- право особи знати зміст повідомлення;
- право подавати пояснення та докази;
- право брати участь у дослідженні доказів;
- об'єктивність, неупередженість та всебічність розгляду;
- конфіденційність у межах, визначених законодавством;
- прийняття обґрунтованого рішення;
- право на оскарження рішення.

12.4. Рішення про притягнення особи до академічної відповідальності повинно містити інформацію про встановлений вид порушення академічної доброчесності та застосовану санкцію.

13. Запобігання порушенням академічної доброчесності

13.1. З метою запобігання порушенням академічної доброчесності Шепетівська гімназія №1:

- регулярно інформує педагогічних працівників, здобувачів освіти та батьків про правила академічної доброчесності;
- проводить тематичні заходи, уроки, бесіди, тренінги та консультації;
- навчає правилам академічного письма, цитування та посилання на джерела;
- формує навички критичного оцінювання інформації;
- формує культуру відповідального використання цифрових технологій та штучного інтелекту;
- забезпечує прозорість критеріїв та процедур оцінювання;
- використовує різноманітні форми навчальних завдань, що стимулюють самостійну та творчу діяльність;
- запобігає надмірному навчальному навантаженню здобувачів освіти;
- забезпечує належне документування випадків порушення академічної доброчесності;
- аналізує причини та умови виникнення порушень і вживає заходів щодо їх недопущення в подальшому.

14. Відповідальність за функціонування системи академічної доброчесності

14.1. Керівник закладу освіти та педагогічні працівники відповідно до своїх повноважень забезпечують формування та утвердження культури академічної доброчесності.

14.2. У закладі освіти визначається уповноважений орган та/або уповноважена особа, відповідальна за організацію передбачених законодавством процедур щодо академічної доброчесності.

14.3. Бездіяльність щодо розбудови системи та механізмів забезпечення академічної доброчесності, безпідставне залишення без розгляду повідомлення про можливе порушення, невжиття заходів для виявлення порушень або невжиття заходів реагування на встановлені факти можуть розглядатися як інституційні порушення академічної доброчесності відповідно до законодавства.

15. Внутрішні документи закладу освіти

15.1. Для реалізації положень цього Положення заклад освіти розробляє та затверджує порядок виявлення та розгляду повідомлень про можливі порушення академічної доброчесності.

15.2. Внутрішні документи закладу освіти не можуть суперечити Закону України «Про академічну доброчесність» та іншим актам законодавства.

16. Прикінцеві положення

16.1. Це Положення затверджується рішенням педагогічної ради та вводиться в дію наказом директора Шепетівської гімназії №1.

16.2. Положення підлягає оприлюдненню на офіційному сайті закладу освіти.

16.3. Учасники освітнього процесу ознайомлюються з положеннями цього документа в установленому закладом освіти порядку.

16.4. Система та механізми забезпечення академічної доброчесності підлягають періодичному перегляду з урахуванням змін законодавства, результатів самооцінювання якості освіти, виявлених проблем та практики застосування внутрішніх процедур.

16.5. Зміни та доповнення до цього Положення вносяться у разі зміни законодавства або за результатами аналізу ефективності системи забезпечення академічної доброчесності та затверджуються в порядку, визначеному для його затвердження.